

Letnie wyjazdy wypoczynkowe uczniów

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Co najmniej tygodniowe wyjazdy wakacyjne	1
Społeczny zasięg wyjazdów	1
Kierunki wyjazdów	4
Powody rezygnacji z wyjazdów	6
Wyjazdy co najmniej dwutygodniowe	8
Społeczny zasięg wyjazdów	8
Kierunki wyjazdów	9

Od 1993 roku w sondażach pytamy, czy uczniowie z gospodarstw domowych naszych respondentów podczas wakacji wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania, a jeśli nie wyjeżdżali, to jakie były powody rezygnacji z tej formy spędzania czasu wolnego od szkoły. W roku 2016 dołączyliśmy pytanie o dłuższe, trwające co najmniej dwa tygodnie, wakacyjne wyjazdy oraz pytania o ich kierunki.

CO NAJMNIJ TYGODNIOWE WYJAZDY WAKACYJNE

Spółeczny zasięg wyjazdów

W tym roku¹ na co najmniej tygodniowy letni wypoczynek wyjechali uczniowie z ponad 71% gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym (w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost o 3 punkty procentowe), przy czym w większości przypadków (60%) wyjechały wszystkie dzieci, a jedynie 11% rodzin wysłało na takie wakacje tylko część z nich. Tegoroczne wakacje szkolne pod względem odsetka uczniów korzystających z takich wyjazdów uplasowały się w czołówce, jeżeli chodzi o cały okres od 1993 roku, a większa część uczniów wyjechała na letni wypoczynek tylko w latach 2018 i 2021.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (413) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

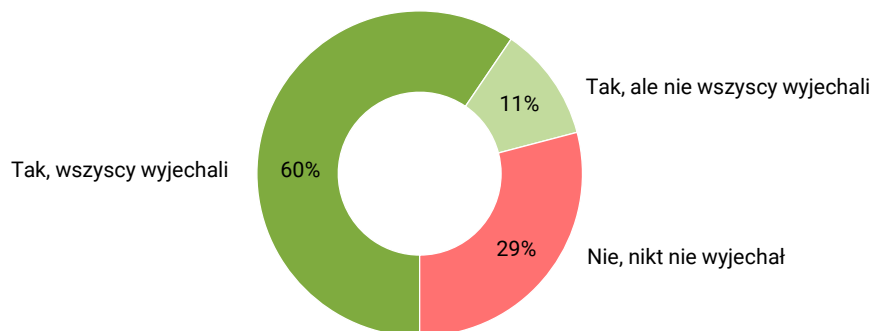
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 12 do 22 września 2024 roku na próbie liczącej 941 osób (w tym: 64,2% metodą CAPI, 23,0% – CATI i 12,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Na pytania o wypoczynek uczniów odpowiadali respondenci z gospodarstw domowych, w których są uczniowie (N=225).

CBOS

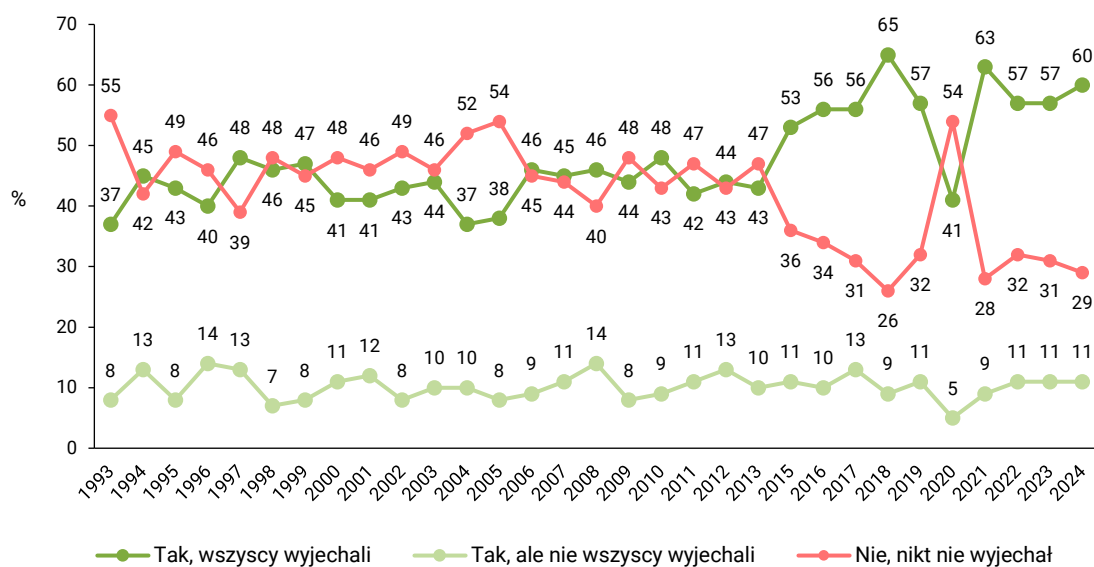
RYS. 1. Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?
ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, W KTÓRYCH SĄ UCZNIOWIE

Pominięto odmowy odpowiedzi

CBOS

RYS. 2. Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?
ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, W KTÓRYCH SĄ UCZNIOWIE

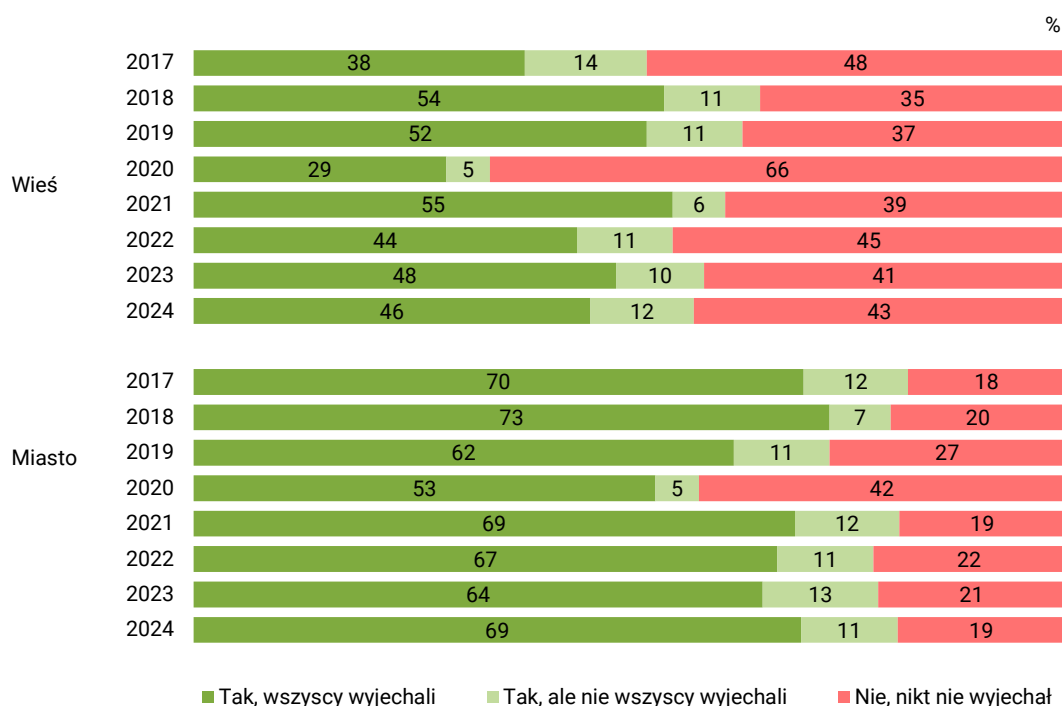
W latach 1993–2003 pytanie było zadawane tylko rodzicom dzieci w wieku szkolnym. Od 2004 roku odpowiadają na nie wszyscy wylosowani członkowie gospodarstw domowych, w których są uczniowie (w tym roku było to 225 osób)

Pominięto odmowy odpowiedzi

Czynnikiem najbardziej różnicującym korzystanie przez uczniów z przynajmniej tygodniowego wyjazdu w czasie letnich wakacji jest miejsce zamieszkania. Tak jak w poprzednich latach znacznie większą szansę na taki wypoczynek mieli uczniowie mieszkający w miastach niż na wsi. Ponadto z deklaracji badanych wynika, że – w porównaniu z ubiegłym rokiem – wyjechało nieco więcej uczniów mieszkających w miastach, a w przypadku osób w wieku szkolnym żyjących na wsi odnotowaliśmy minimalny spadek rozpowszechnienia takiej formy wypoczynku. W efekcie, w porównaniu z rokiem poprzednim, różnice między wsią a miastem wzrosły.

CBOS

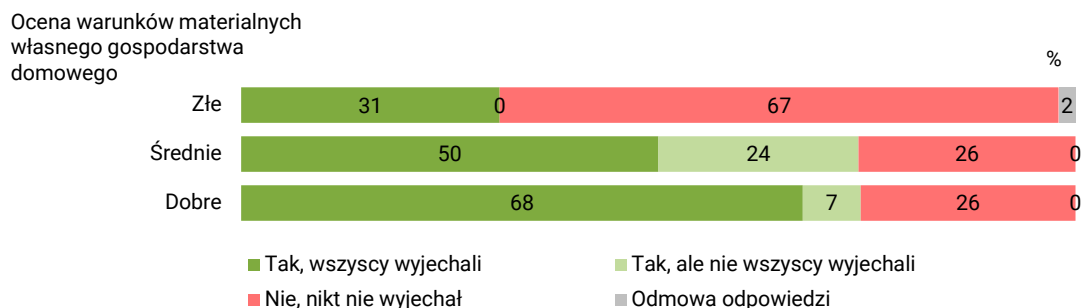
RYS. 3. Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?

Pominięto odmowy odpowiedzi

Czynnikiem różnicującym deklaracje dotyczące korzystania przez uczniów w czasie wakacji z przynajmniej tygodniowego wypoczynku poza miejscem zamieszkania jest także sytuacja materialna ich gospodarstw domowych. Im lepsze oceny warunków materialnych gospodarstw domowych, tym większa część uczniów wchodzących w ich skład wyjechała tego lata na co najmniej tygodniowy wypoczynek i o ile z dwóch trzecich (67%) gospodarstw domowych, których przedstawiciele źle oceniają swoje warunki materialne, na taki wypoczynek nie wyjechał żaden uczeń, to z ponad dwóch trzecich (68%) gospodarstw żyjących na dobrym poziomie wyjechali wszyscy (zob. rys. 4).

RYS. 4. Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Kierunki wyjazdów

W czasie tegorocznych letnich wakacji, podobnie jak w poprzednich latach, w większości przypadków co najmniej tygodniowe wyjazdy wypoczynkowe uczniów były realizowane w kraju (łącznie w tym roku wypoczynek krajowy zadeklarowało 83% przedstawicieli gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym wyjeżdżające na co najmniej tydzień wakacji). Połowa gospodarstw, w skład których wchodzi uczniowie, którzy nie mniej niż tydzień minionych wakacji spędzili na wyjeździe (50%), zdecydowała, że przynajmniej w przypadku jednego dziecka będzie to wyjazd zagraniczny. Warto podkreślić, iż tak duża część uczniów spędziła co najmniej tydzień letniego wypoczynku za granicą po raz pierwszy od 2016 roku, kiedy zaczęliśmy pytać o kierunki wyjazdów uczniów (zob. rys. 5).

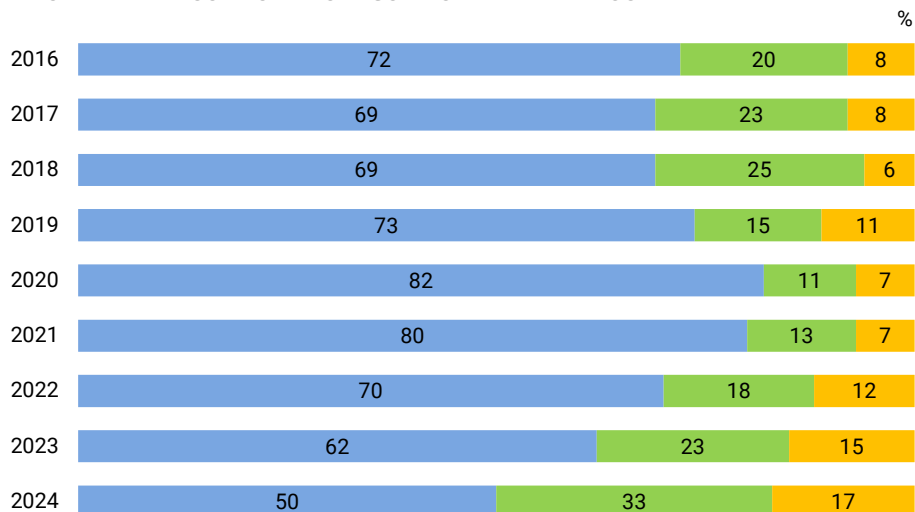
Rekordowa popularność wyjazdów zagranicznych widoczna jest też, gdy odniesiemy deklaracje badanych do ogółu gospodarstw domowych, w których są dzieci lub młodzież w wieku szkolnym – w tym roku łącznie 35% z nich zdecydowało się zafundować choćby jednemu dziecku co najmniej tygodniowe wakacje za granicą (od ubiegłego roku wzrost o 9 punktów procentowych), przy czym w przypadku 12% były to wyłącznie wyjazdy zagraniczne, a w 23% – zarówno wypoczynek zagraniczny, jak i krajowy (zob. rys. 6).

Na ubiegłorocznym poziomie utrzymuje się odsetek gospodarstw domowych, które deklarują, że wchodzący w ich skład uczniowie skorzystali w czasie ostatnich wakacji z co najmniej tygodniowych wyjazdów krajowych – łącznie na terenie Polski wypoczywali uczniowie z 58% gospodarstw, w których są dzieci w wieku szkolnym. Najczęściej (35%) były to gospodarstwa wysyłające dzieci wyłącznie na wypoczynek krajowy.

RYS. 5. Czy były to wyjazdy:

■ wyłącznie w kraju ■ częściowo w kraju, a częściowo za granicę ■ wyłącznie za granicę

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, Z KTÓRYCH UCZNIOWIE WYJEŻDŻALI NA CO NAJMNIJ TYGODNIOWY LETNI WYPOCZYNEK

RYS. 6. Co najmniej tygodniowe wyjazdy uczniów:

■ wyłącznie w kraju
 ■ częściowo w kraju, a częściowo za granicę
 ■ wyłącznie za granicę
 ■ gospodarstwa, z których żaden uczeń nie wyjechał

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, W KTÓRYCH SĄ UCZNIOWIE

Pominięto odmowy odpowiedzi

Powody rezygnacji z wyjazdów

Respondenci zapytani, dlaczego uczniowie z ich gospodarstwa domowego nie wyjechali na choćby tygodniowy letni wypoczynek, najczęściej wskazywali, że na przeszkodzie stanął brak pieniędzy (44% gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym, ale któreś z nich nie wyjechało na co najmniej tygodniowy wypoczynek). Częstość deklaruwania, że uczniowie nie wyjechali tego lata na przynajmniej tygodniowy wypoczynek z powodu braku pieniędzy, rośnie wraz ze spadkiem ocen warunków materialnych gospodarstw domowych (od 3% w grupie oceniających je dobrze, poprzez 54% wśród uważających je za średnie, do 64% wśród uznających je za złe).

CBOS

RYS. 7. Dlaczego uczniowie nie wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania? Czy dlatego że:

WSKAZANIA RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, W KTÓRYCH CO NAJMNIJ JEDEN UCZEŃ NIE WYJECHAŁ W WAKACJE NAWET NA TYGODNIOWY WYPOCZYNEK (N=86)

Pozostałe przyczyny rezygnacji z wyjazdów wskazywane były znacznie rzadziej. Co piąty (20%) przedstawiciel gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym, ale któreś z nich nie wyjechało na co najmniej tygodniowy wypoczynek, wskazał, że powodem było to, że dzieci po prostu nie chciały wyjeżdżać. Niemal tyle samo (19%) zadeklarowało, że uczniom bądź ich opiekunom brakowało czasu na taki wyjazd. Jeszcze rzadziej powodem rezygnacji z wyjazdu był brak możliwości jego zorganizowania, w tym brak ofert zorganizowanego wypoczynku (15%). Niewiele mniej pytaných powiedziało, że uczniowie należący do ich gospodarstw domowych poświęcili letnie wakacje na pracę

zarobkową (14%). Po 10% wyraziło pogląd, że uczniowie nie muszą wyjeżdżać na wakacje, mogą wypoczywać w domu lub wskazało, że uczniowie byli potrzebni w domu lub gospodarstwie rolnym. Nieco mniej uznało, że dzieci są jeszcze zbyt małe na taki wypoczynek (9%). Najbardziej jako powód rezygnacji z wyjazdów ankietowani podawali stan zdrowia niepozwalający na wyjazd (5%). Wśród 7% odpowiedzi spoza zaprezentowanej listy badani najczęściej ogólnie wskazywali na przyczyny losowe.

TABELA 1

Dlaczego uczniowie nie wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania? Czy dlatego że:	Wskazania respondentów z gospodarstw domowych, w których co najmniej jeden uczeń nie wyjechał w wakacje nawet na tygodniowy wypoczynek (według terminów badań)												
	2011	2012	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	w procentach												
– brakowało pieniędzy na wyjazd	61	66	73	54	38	46	21	34	22	23	46	37	44
– nie chcieli wyjeżdżać	28	17	18	27	36	29	16	21	18	24	21	17	20
– brakowało czasu (uczniom lub opiekunom)	20	26	20	32	24	20	10	12	13	22	18	17	19
– nie było możliwości wyjazdu, brak zorganizowanego o wypoczynku	35	30	28	30	28	26	26	15	16	16	16	14	15
– pracowali zarobkowo	9	10	12	14	18	16	5	14	5	8	9	8	14
– nie muszą wyjeżdżać na wakacje, mogą wypoczywać w domu	25	26	29	32	42	44	8	7	10	13	15	12	10
– byli potrzebni w domu, w gospodarstwie rolnym	20	19	18	15	10	22	11	7	4	8	6	6	10
– są za mali	17	12	18	13	19	24	8	13	8	4	10	11	9
– stan zdrowia nie pozwalał im na wyjazd	2	4	4	4	5	8	9	4	3	5	6	7	5
Inne przyczyny	7	13	10	9	15	9	3	1	25*	4**	4	4	7

* w tym 22% „pandemia COVID-19”

** w tym 3% „pandemia COVID-19”

WYJAZDY CO NAJMNIJ DWUTYGODNIOWE

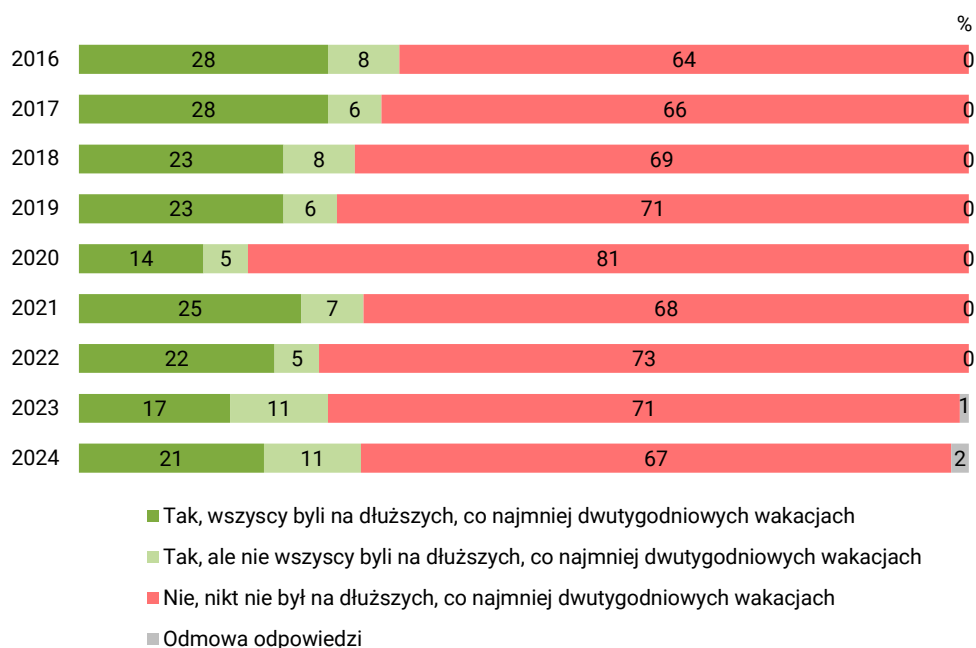
Spółeczny zasięg wyjazdów

W roku 2016 do pytania o wyjazdy wypoczynkowe trwające minimum tydzień dodaliśmy pytanie o dłuższe, co najmniej dwutygodniowe, wyjazdy wakacyjne uczniów. W trakcie ostatnich wakacji na taki wypoczynek dzieci i młodzież w wieku szkolnym wysłała blisko jedna trzecia (32%) gospodarstw domowych, w których są uczniowie, czyli o 4 punkty procentowe więcej niż rok wcześniej. Ponadto tak jak we wcześniejszych latach, jeżeli już gospodarstwo domowe zdecydowało się wysłać uczniów na co najmniej dwutygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania, to w większości przypadków wyjeżdżały wszystkie dzieci lub młodzież w wieku szkolnym. Warto też zwrócić uwagę, iż w tym roku wzrósł odsetek gospodarstw domowych, z których na co najmniej dwa tygodnie wyjechały wszystkie dzieci i młodzież w wieku szkolnym (obecnie 21%).

CBOS

RYS. 8. Czy w tym roku uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego byli poza miejscem zamieszkania na dłuższych wakacjach, trwających co najmniej dwa tygodnie?

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, W KTÓRYCH SĄ UCZNIOWIE

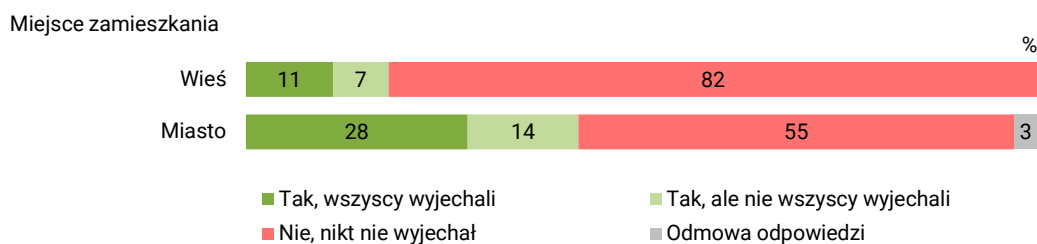
Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Z przeprowadzonych analiz wielozmiennowych wynika, iż deklaracje respondentów dotyczące korzystania przez uczniów należących do ich gospodarstw domowych z przynajmniej dwutygodniowego wypoczynku wyjazdowego w czasie ostatnich wakacji najbardziej różnicuje miejsce zamieszkania. Tak jak w przypadku ogółu wyjazdów co najmniej tygodniowych, także z wyjazdów

trwających co najmniej dwa tygodnie ostatniego lata znacznie częściej mieli szansę skorzystać uczniowie mieszkający w miastach niż na wsi. Ponadto za wzrost odsetka deklarujących co najmniej dwutygodniowe wyjazdy odpowiada rozpowszechnienie się tej formy wypoczynku wśród uczniów mieszkających w miastach, co przekłada się na wzrost nierówności pomiędzy miastem a wsią.

CBOS

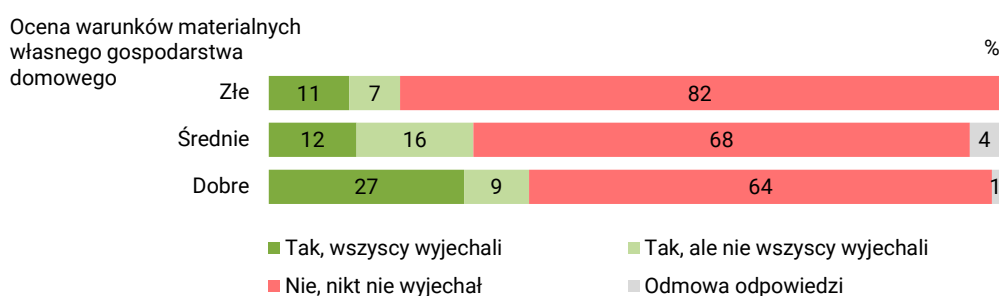
RYS. 9. Czy w tym roku uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego byli poza miejscem zamieszkania na dłuższych wakacjach, trwających co najmniej dwa tygodnie?

Korzystanie przez uczniów z dłuższych, trwających co najmniej dwa tygodnie letnich wyjazdów wakacyjnych różnicuje też samoocena warunków materialnych. Generalnie, im lepsza sytuacja materialna gospodarstwa domowego, tym większą szansę mieli uczniowie na taki wyjazd.

CBOS

RYS. 10. Czy w tym roku uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego byli poza miejscem zamieszkania na dłuższych wakacjach, trwających co najmniej dwa tygodnie?

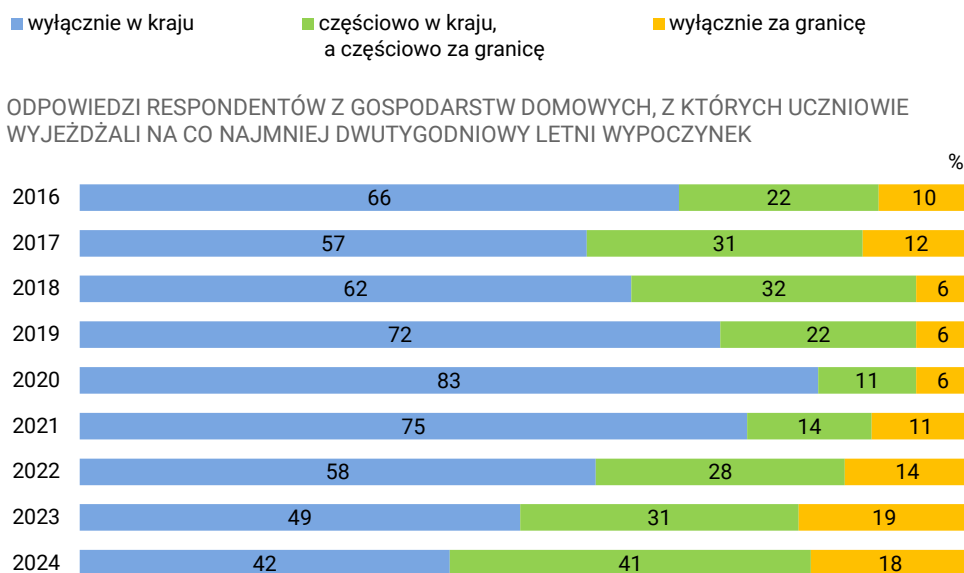

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Kierunki wyjazdów

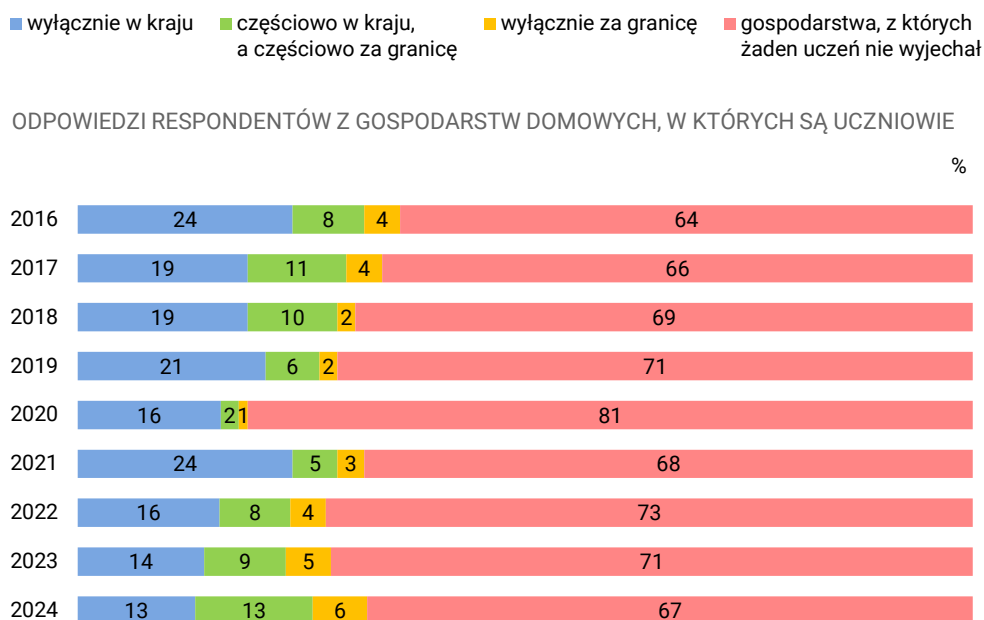
Ostatniego lata w stosunku do roku 2023 zwiększył się zarówno udział dłuższych, co najmniej dwutygodniowych wyjazdów krajowych, jak i zagranicznych. Latem 2024 roku co najmniej dwutygodniowe wakacje poza miejscem zamieszkania uczniowie spędzali niemal równie często wyłącznie w kraju, jak i częściowo w kraju, a częściowo za granicą (odpowiednio 42% i 41% wyjeżdżających na co najmniej dwa tygodnie, co stanowi po 13% ogółu).

RYS. 11. Czy były to wyjazdy:

Pominięto odmowy odpowiedzi

RYS. 12. Dwutygodniowe i dłuższe wyjazdy uczniów:

Pominięto odmowy odpowiedzi

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Biorąc pod uwagę ogół gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym, można zauważyć, iż odsetek deklarujących, że co najmniej jedno z nich wyjechało na nie krótsze niż dwutygodniowe wakacje poza granice kraju jest najwyższy, odkąd zaczęliśmy badać tę kwestię, czyli od roku 2016 (obecnie 19%, od ubiegłego roku wzrost o 5 punktów procentowych). Co najmniej dwutygodniowy krajowy wyjazd wakacyjny mają za sobą w tym roku uczniowie z 26% badanych gospodarstw domowych, czyli o 3 punkty procentowe więcej niż w poprzednim badaniu.

W trakcie tegorocznych letnich wakacji na co najmniej tydzień wyjechało więcej uczniów niż w poprzednim roku. Więcej skorzystało też z wyjazdów dłuższych, co najmniej dwutygodniowych. Z deklaracji badanych przedstawicieli gospodarstw domowych, w których są dzieci i młodzież w wieku szkolnym, oraz z przeprowadzonych analiz wynika, iż główną przyczyną rezygnacji z letnich wyjazdów uczniów był brak pieniędzy. Mimo iż w czasie tegorocznych wakacji, podobnie jak w poprzednich latach, w większości przypadków wyjazdy wypoczynkowe były realizowane w kraju, to po raz kolejny wyraźnie wzrosła popularność wyjazdów zagranicznych. Podsumowując, można powiedzieć, iż nigdy dotąd tak duża część polskich uczniów nie wypoczywała za granicą.

Opracowała

Barbara Badora